

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Sanderi Angli Doct. Theol. De Origine Ac
Progressv Schismatis Anglicani Libri Tres ...**

Sander, Nicholas

Coloniæ Agrippinæ, 1610

Edictu[m] istud acerbissimu[m], & toti Angliæ intolerabile est. Cap. XXVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64680)

tiget, illas ut pendere possimus, remanente tantum nobis aliqua recula, ea nos, uxores afflictas, ac filios mendicos, sustentare valeamus. ac denique, ut qui iam diu catenati ambulamus, liberiores aliquantò & minus atrocem carcerem habeamus. Verum finis sit huic capitulo, siquidem de materia ista, doctum & grauem librum scripsit Illustrissimus & Reuerendissimus Cardinalis Guilielmus Alanus, respondens imprudenti, & insulso cuidam hæretico, qui tractatum scribere ausus est, quem *Iustitiam Britannicam* inscribit: in quo impudentissimè astruere conatur, neminem Catholicæ religionis ergo, in Anglia plecti; prout à nobis libro secundo dictæ historiæ fuit declaratum.

Edictum istud acerbissimum, & toti Angliæ intolerabile est.

CAPVT XXVII.

EDICTUM istud Regiæ Elizabethæ, non modo impium est contra Deum, stolidum & falsum cõtra Papam, oppositum Regi Catholico, crudele contra Seminaristas & Iesuitas; sed ijs etiam infame, & ignominiosum, qui regnum illud administrant.

Potestne maior infamia Regiæ aspergi, quàm si iustè ac merito per vniuersum terrarum orbem inhumana, crudelis, & barbara, existimetur? Si enim benignitas magnis Principibus propria est, & si propter illam amantur, laudantur, & respectantur, etiam ab ijs ad quos se clementia illorum extendit, crudi-

delicet certe summoperè odisse debent & execrari. Quæ autem crudelitas in vniuerso terrarum orbe, Anglicanæ potest comparari? Quæ religionem, innocentiam, sanctitatem, eruditionem, nobilitatem, canos, teneram ætatem, quemlibet sexû & ordinem adedò barbarè persequitur. Quæ natio, quis Rex, quæ prouincia ita hodie ab hominû societate & cõmunionem seiuncta est? in qua Anglicanæ sequitæ similia possis inuenire? Turcæ Christianos in sua religione tolerant, Lutherani in Germania Catholicos patiuntur, absque vlla vi & oppressione; similiter in Gallia & Scotia Calvinistas nõ paucos inuenis, tamen si sæpè populari & militari, seditioni ansam porrexerint. Scythæ & Barbari, eos non lædunt, à quibus non offenduntur, tamen si aliam, & à sua diuersam foueant religionem. In sola autem Anglia terminus & modus cõtra Catholicam religionem sæuendi, non inuenitur; imò quantò quis fidelior Reginæ minister cupit videri, tantò crudeliùs innocentium sanguini violentas manus immergit. Et faciunt tamen ista, qui humani, politici, & populares audire volunt; quique mirabiliter sibi gratulantur: si audiant administrationes suas moderatas, faciles, legibus antiquis, & laudabilibus Angliæ consuetudinibus conformes esse, & existimari. O ignorantiam legum antiquarum, si tales illas esse credunt! O incredibilem impudentiam! si illas cognoscendo, persuadere nobis volunt, ea quæ contra Deum & sanctos illius faciunt, antiquis regni Britannici legibus esse conformia.

*Sola Anglia
sanguine
Catholicorũ
expleri na-
quit.*

Istæ enim leges, quas edictum commemorat Anno vigesimo quinto Regni sui à Rege Eduardo tertio contra Iesæ Maiestatis reos rogatae sunt: in quibus casus illius criminis assignantur, inter quos sunt contra Principis vitam coniurasse, aut exercitum contra illum ducere, quæadmodum manifestè potest confirmari. Hinc omnes temporis nostri politici, qui ad gubernacula Regni Anglicani sedent, dicunt, tot illustrium ac innocentium hominum cædes in Eduardi tertij legibus esse fundatas, propter eandem planè consequentiam, quam supra retulimus. Sacerdos est, ergo & proditor: supremam potestatem penes Papam esse confitetur, ergo Reginae hostis est: Missam legit, ergo Consiliarios sustollere vult: Confitetur & reconciliat, ergo exercitum contra regnum ducit; quia nimirum in Anglicis Nomenclatoribus Catholicus proditori æquiualeat, & quia sub synonimis vna ac eadem res latet.

*Desolatum
Angliae regnum ac desolabile.*

Quod si etiam miseras & ærumnas intueamur, quæ ex hoc edicto consecutæ sunt, constituemus reuera illud longè grauissimum, ac intolerabile planè debere videri. Quæ enim maior seruitus, quæ grauior miseria potest reperiri, quàm omnes Patres familias, regni vniuersi ad eò rigidum examen, putidam diligentiam, & puerilem curiositatem, in domesticis suis examinandis debere adhibere? Quam graue istud onus, & quàm vasta moles pro regno vniuerso istud est? Quàm difficile inquisitoribus, quàm acerbum inquisitis, quàm ingratum examinantibus, & quàm atrox

atrox examinatis? Si vnus explorator integrum populum potest affligere, quid innumeri exploratores ac persecutores in quolibet regno facere non audebunt? Quantum tu illorum esse putas? qui vel senectute, vel infirmitate, vel alio infortunio impediti, non scribunt, scripta non conseruant, & conseruata Commissarijs exhibere non possunt? Quantas occasiones edictum istud vindictæ, cupiditati, inuidiæ, crudelitati, & perfidiæ, putas patefacere? Quot inculpatores, omnibus suis bonis spoliari, vt inobedientes, ac edicti transgressores, propter Commissarij morositatem, hostis malevolentiam, exploratorum falsam accusationem, scribarum cupiditatem, & omnium reliquorum iustitiæ ministrorum impietatem, crudelissimè tractari, plecti, & excarnificari? grauis omninò res est, neminem Angliæ regnū ingredi posse qui non millies interrogetur, & ad mille iuramenta adigatur, grauius autem est, quòd vniuersum istud regnum tanquā carcer clauditur, extra quem sine expressa Regiæ licentiæ pedem efferre non potes: Vnde ad extremum consequitur, neque eos qui intrant, neque eos qui exeunt, ab istis se molestijs posse liberare.

Quæ verò miseria illa est viatorem ad hospitium, ad tabernam, & ad diuersorium cōcidentem, dum edit, dum bibit, toties nomine suo, de vita, de religione, interrogari? Quæ agendi ratio quemlibet domus suæ Dominum in ea securum esse non posse, sed cōtinuò debere expectare vt aliquis Regiæ

auctoritate armatus se inuadat, ac bonis omnibus euertat? Idque in omnibus ciuitatibus, oppidis, pagis, Prouincijs, & totius Regni Parochijs? Cui isthoc non intolerabile pondus, non insupportabile iugum, non res omnium miserima esse videatur? Quis Consiliarios talia constituentes sapere iudicet, si quidem quod faciunt, & periculum quod ipsos subsequi potest melius non perpendunt? Maneat proinde eos non tantum impios contra Deum à bonis omnibus, non modò crudelēs à quibuslibet ratione præditis, sed imprudentes etiam ab vniuersis Rerumpub. ac Regnorum peritis existimari. Quis neget solam illam barbariem & immanitatem cum qua Catholici Anglicani tractantur, defectionis & tumultus posse esse causam? Cùm enim tantus diuitem ac potentum Catholicorum numerus in Anglia reperiatur, si videant propter eam se religionem affligi & molestari in qua ipsi nati, maiores autè sui mortui sunt; si cogitent terribilem illam persecutionem, à tot iam annis inceptam, indies crescere & augeri, quòd quidem aliqui supersint qui illam foueant, regnumque illud destruere euertereque satagant: Quid mirum foret, si patientia in desperationem, ac longanimitate in furorem conuersa, non tantum Catholici, sed etiam hæretici, eorum agnati tot ex suis indies occidi mactarique conspicientes defectionem molirentur? nunquam à periculo caruit nimium subditos opprimere. Pleni sunt Historicorum libri, ex quibus perspicimus sæpenuerò violenti-

lenti-

lentiam regni turbasse, imò euertisse: vniuf-
que Principis crudelitatem exacerbatis sub-
ditis, respectum, obedientiam, ac vitam et-
iam perdidisse. Quod si iam Catholicorum
afflictioni, Hæreticorum oppressio, & into-
lerabile iugum, quod edicti seueritas illis
imponit addatur, quid amabo sperari: quid
expectari potest? Considerent m̄hi hæc edi-
cti illius authores, cogitent nullam totius
orbis nationem toties in regimine mutasse,
quoties sua cogitent contemptum Religio-
nis plerumque istas mutationes fuisse subse-
cutas, prout ex eo colligere est, quod Gil-
das sapiens, & venerabilis Beda, ac alij pru-
dentes Anglicarum rerum scriptores obser-
uauerunt.

*Cum Edicta hæc tam falsa sint, cur pu-
blicentur.*

CAPVT XXVIII.

Sciscitabitur fortassis non nemo hoc loco
Sicut edicta tam acerba, crudelia, ac terri-
bilia, à Regina, quæ sicut mulier est, ita plus
pacis quàm belli, plus lenitatis quàm crude-
litas, plus blanditiarum quàm tormnētōrū
amica esse deberet? Considerato præsertim
periculo quod illa sibi creat, rogentur, per-
ferantur, ac publicentur? Sciscitabitur in-
quam, non nemo, & iustè sanè nec immeritò:
verùm vt interrogationi isti satisfaciamus,
antè videndum est, quis hodie in Anglia sta-
tus, quod regimen, & quis denique illius gu-
bernator sit: Quorūlibet .n. regnorū admini-
stratio